

AYT

Coğrafya

Özetin özeti konularla

KAZANIM ODAKLI + YENİ NESİL

SORU BANKASI

Karekod
Çözümlü

Akıllı Tahta
Uygulamalı

Yazar

Yusuf Kenan ÖKSÜZ

AYT COĞRAFYA

EDİTÖR

Turgut MEŞE

YAZAR

Komisyon

Bütün hakları Giriş Yayınlarına aittir.

Yayıncının izni olmaksızın kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik yollarla ya da fotokopi yoluyla basımı, çoğaltılması ve dağıtımı yapılamaz.

1. Baskı: Editör Yayınevi
2. Baskı: Giriş Yayınları

SERTİFİKA NO.

40447

KAPAK TASARIMI

Giriş Yayınları Tasarım Ekibi

SAYFA TASARIMI

Giriş Yayınları Dizgi Ekibi

BASKI VE CİLT

Data Dijital

ANKARA

İvedik Organize Sanayi Matbaacılar Sitesi

1518 Sok. Mat-Sit İş Merkezi No:2/20

Yenimahalle / ANKARA

Tel: 0 312 384 20 33

WhatsApp: 0505 099 24 84

www.girisyayinlari.com

girisyayinlari@gmail.com

İÇİNDEKİLER

1. ÜNİTE: DOĞAL SİSTEMLER

- ▶ BİYOÇEŞİTLİLİK 5
- ▶ EKOSİSTEMLERİN UNSURLARI 6
- ▶ ENERJİ AKIŞI VE MADDE DÖNGÜLERİ 6
- ▶ SU EKOSİSTEMLERİ 6
- ▶ EKSTREM DOĞA OLAYLARI 7
- ▶ DOĞA VE DEĞİŞİM 7
- ▶ KÜRESEL İKLİM DEĞİŞİMİ 7

2. ÜNİTE: BEŞERİ SİSTEMLER

- ▶ EKONOMİK FAALİYETLERİN SOSYAL VE KÜLTÜREL ETKİLERİ 26
- ▶ ŞEHİRLEŞME, SANAYİ VE GÖÇ İLİŞKİSİNİN TOPLUMSAL ETKİLERİ 26
- ▶ GELECEĞİN DÜNYASI 27
- ▶ ÜLKELERİN NÜFUS POLİTİKALARI 35
- ▶ TÜRKİYE'DE NÜFUS POLİTİKALARI 35
- ▶ ŞEHİRLERİN FONKSİYONLARI VE DEĞİŞİMİ 35
- ▶ ŞEHİRLERİN ETKİ ALANLARI 36
- ▶ TÜRKİYE'DE YERLEŞMELER 36
- ▶ TÜRKİYE'NİN İŞLEVSEL BÖLGELERİ VE KALKINMA PROJELERİ 55
- ▶ ÜRETİM - DAĞITIM - TÜKETİM VE DOĞAL KAYNAKLAR 69
- ▶ TÜRKİYE'NİN EKONOMİ POLİTİKALARI 70
- ▶ TÜRKİYE EKONOMİSİNİN SEKTÖREL DAĞILIMI ... 70
- ▶ TÜRKİYE'DE TARIM 71
- ▶ TÜRKİYE'DE MADENLER VE ENERJİ KAYNAKLARI 95
- ▶ TÜRKİYE'DE SANAYİ 97

3. ÜNİTE: KÜRESEL ORTAM: BÖLGELER VE ÜLKELER

- ▶ İLK KÜLTÜR MERKEZLERİ 133
- ▶ KÜLTÜR BÖLGELERİNİN OLUŞUMU VE DAĞILIŞI . 134
- ▶ TÜRK KÜLTÜRÜ 134
- ▶ ANADOLU'NUN KÜLTÜREL ÖZELLİKLERİ 134
- ▶ KÜRESELLEŞEN DÜNYA 141
- ▶ JEOPOLİTİK KONUM 151
- ▶ TÜRKİYE'NİN JEOPOLİTİK KONUMU 152
- ▶ ÜLKELER ARASI ETKİLEŞİM 160
- ▶ ÜLKELERİN BÖLGESEL VE KÜRESEL ÖLÇEKTE DOĞAL KAYNAK POTANSİYELİ 162
- ▶ ENERJİ GÜZERGAHLARI VE ETKİLERİ 169
- ▶ ÇATIŞMA BÖLGELERİ 170

4. ÜNİTE: ÇEVRE SORUNLARI

- ▶ ÇEVRE SORUNLARI VE TÜRLERİ 178
- ▶ MADENLER VE ENERJİ KAYNAKLARINA AİT KULLANIMIN ÇEVRESEL ETKİLERİ 178
- ▶ DOĞAL KAYNAK KULLANIMININ ÇEVRESEL ETKİLERİ 179
- ▶ ARAZİ KULLANIMININ ÇEVRESEL ETKİLERİ 180
- ▶ KÜRESEL ÇEVRE SORUNLARI 180
- ▶ DOĞAL KAYNAKLARIN SÜRDÜRÜLEBİLİR KULLANIMI 181
- ▶ ÇEVRE SORUNLARININ ÇÖZÜMÜNE YÖNELİK YAKLAŞIMLAR 200
- ▶ ÇEVRESEL ÖRGÜTLER 202
- ▶ ÇEVRE ANLAŞMALARINI VE ETKİLERİ 209
- ▶ CEVAP ANAHTARI 217

ÜNİTE

DOĞAL SİSTEMLER

- Biyoçeşitlilik ve Ekosistem
- Ekosistemin Unsurları
- Ekstrem Doğa Olayları
- Doğa ve Değişim
- Küresel İklim Değişikliği

BIYOÇEŞİTLİLİK

- ➔ Toprak, hava ve sudan oluşan yaşam alanına **biyosfer** denir.
- ➔ Biyosfer; atmosfer, litosfer ve hidrosfer ile etkileşim hâlinindedir.

Biyoçeşitlilik: Bir bölgedeki çeşitli özelliklere sahip hayvan ve bitki türleri ile mikroorganizmaların sayısını ve bu canlıların birbirleriyle ilişkisine denir.

Biyoçeşitliliğin Yeryüzüne Dağılımını Etkileyen Faktörler

- ➔ Benzer yetişme şartlarına sahip bitki ve hayvan topluluklarını içinde barındıran bölgelere **biyom** denir.
- ➔ Her biyomun kendine özgü hayvan türü ve bitki örtüsü vardır.

Biyoçeşitliliği Etkileyen Faktörler

- Paleocoğrafya Faktörleri:** İklim değişikliği, kıtaların kayması
- Biyolojik Faktörler:** İnsan faaliyetleri, diğer canlılar
- Fiziki (Doğal) Faktörler:** Toprak yapısı, sular, yeryüzü şekilleri, iklim

Yeryüzündeki Biyomlar

Tropikal Yağmur Ormanları Biyomu: Her mevsimin sıcak, yağışlı geçtiği ve biyoçeşitliliğin fazla olduğu Ekvator ve çevresinde görülür. Başlıca hayvan türleri; kelebek, goril, kuş, yılan, şempanze, jaguar, kaplan ve orangutan gibi hayvanlardır.

Çalılı Biyomu: Orta kuşağın 30° - 40° enlemleri çevresinde yer alan deniz kenarlarında yazları sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağışlı geçen Akdeniz iklim bölgelerinde görülür. Başlıca hayvan türleri; tilki, karaca, yaban keçisi ve çakaldır.

Kutup Biyomu: Kutup bölgelerinde görülür. Başlıca hayvan türleri; fok, kutup tilkisi, kutup ayısı ve penguendir.

Yaprak Döken Orman Biyomu: Nem ve yağışın yıl boyunca fazla olduğu Orta kuşağın kışların ılık, yazların serin geçtiği ılıman iklim bölgelerinde görülür. Başlıca hayvan türleri; köstebek, gelincik, kartal, kuş ve böcek türleridir.

İğne Yapraklı Orman Biyomu: Kışların uzun ve soğuk, yazların kısa ve serin geçtiği sert karasal iklim bölgelerinde görülür. Başlıca hayvan türleri; kar tavşanı, kurt, samur, geyik, vizon, baykuş, kunduz, kuş ve böcek türleridir.

Tuzlu Su Biyomu: Okyanus ve deniz gibi bazı tuzlu sularda yaşayan canlıların oluşturduğu bu biyomun başlıca hayvan türleri; yunus, balina, hayvansal planktonlar ve bazı balık türleridir.

Tatlı Su Biyomları: Tatlı su gölleri ve akarsulardan oluşan bu biyomun başlıca hayvan türleri; kurbağalar, balıklar, solucanlar, yengeç ve böcek türleridir.

Çöl Biyomu: Yıllık yağış miktarının 200 mm'nin altında olduğu dönenceler çevresinde ve Orta kuşağın denizden uzak iç kesimlerinde görülür. Başlıca hayvan türleri; akrep, karınca, deve, yılan, kertenkele ve çeşitli böceklerdir.

Savan Biyomu: Güney Amerika ve Afrika'nın orta kesimleriyle Hindistan'ın iç kesimlerinde tropikal iklim bölgelerinde görülür. Başlıca hayvan türleri; zebra, fil, zürafa, aslan, leopar, çita, gergedan, çakal, su aygırı, deve kuşu ve yilandır.

Tundra Biyomu: Kışın donan yaprağın yazın çözüldüğü tundra ikliminde görülen biyomdur. Başlıca hayvan türleri; ren geyiği, kutup tilkisi, karibu, misk öküzü ve kar kuşlarıdır.

İlman Çayırlar Biyomu: Yıllık yağış miktarının az olduğu, yağışın belirli mevsimlerde toplandığı Orta kuşağın yarı kurak iklim bölgelerinde görülür. Başlıca hayvan türleri; geyik, kanguru, bufalo, çakal, lama, tavşan, ceylan ve böcek türleridir.

Dağ Biyomu: Kayalık, And ve Himalaya gibi dağların yüksek kesimlerinde görülür. Başlıca hayvan türleri; kartal, kar tavşanı, kurt, kar parsi, tibet öküzü ve dağ keçisidir.

EKOSİSTEMLERİN UNSURLARI

➔ Ekosistem, biyosferde birbirleriyle sürekli etkileşim içinde olan canlılar ile bu canlıları saran çevreden oluşur.

Cansız Unsurlar

➔ Kimyasal Unsurlar

➔ Organik maddeler: Yağ, protein, vitamin ve karbonhidratlardır.

➔ İnorganik maddeler: Oksijen, su ve karbondioksittir.

➔ Fiziksel Unsurlar

➔ Işık, rüzgâr, yağış, sıcaklık, nem

Canlı Unsurlar

➔ Bitkiler, ayrıştırıcılar ve hayvanlardır.

ENERJİ AKIŞI VE MADDE DÖNGÜLERİ**Besin Zinciri ve Enerji Akışı**

➔ Bitkiler, karbondioksit ve suyu kullanarak güneş enerjisi yardımıyla glikoz ve oksijen üretirler. Bitkiler Güneş'ten aldığı enerjiyi karbondioksit ve su yardımıyla kimyasal bağ enerjisine dönüştürür.

➔ Besin maddeleri canlılar tarafından tüketildiğinde bu enerji canlıya geçer. Böylece enerji beslenme yoluyla bir canlıdan diğerine geçer. Bu durum besin zincirini oluşturur.

Besin Zincirini Oluşturan Canlılar

Üreticiler: Güneş'ten gelen enerjiyi kullanarak besin üretirler.

Tüketiciler: Bitkisel ve hayvansal gıdalarla beslenen hayvanlara tüketici denir.

Birincil tüketiciler: Bitki ile beslenen otçullardır.

İkincil tüketiciler: Otçullar ile beslenen etçillerdir.

Üçüncül tüketiciler: Etçiller ile beslenen etçillerdir.

Ayrıştırıcılar: Ölü hayvan ve bitkileri ayrıştırarak mineralere ve humusa dönüştürürler.

Madde Döngüleri

➔ Canlılar ihtiyaçları olan maddeleri yaşadıkları ortamdan alır ve gerekli kullanım sonrası bu maddeleri ortama geri verir. Maddelerin ekosistemdeki bu dolaşımına **madde döngüsü** denir.

Karbon döngüsü: Canlıların temel yapısını oluşturan karbon; atmosferde karbondioksit, suda bikarbonat ve karbondioksit hâlinde, karalarda ise diğer madde döngülerinde olduğu gibi karbonun tüketimi ve tüketilen karbonun tekrar doğaya dönmesi şeklinde olur.

Azot döngüsü: Azotun havadan toprağa, topraktan bitkiye, bitkiden tüketicilere, bunlardan da tekrar havaya ve toprağa geçmesine denir. Esas kaynağı atmosferdir. Azotun bitkiler tarafından kullanılabilmesi için bazı süreçlerden geçerek nitrit ve nitratlara dönüştürülmesi gerekir.

Su döngüsü: Suyun litosfer, hidrosfer ve atmosfer arasındaki hareketine denir. Su döngüsü buharlaşma ve yağışma gibi iki fiziksel kurala bağlı olarak oluşur. İnsanlar tarafından yer altı suyunun aşırı tüketimi ve sulak alanların kuruması su döngüsünün bozulmasına neden olmaktadır.

SU EKOSİSTEMLERİ**Karasal Su Ekosistemleri**

➔ Akarsu ekosistemleri, göl ekosistemleri, bataklık ekosistemleri şeklinde ayrılır.

Denizel Su Ekosistemleri

➔ Okyanus ekosistemleri, deniz ekosistemleri şeklinde ayrılır.

➔ Denizel su ekosistemleri aynı zamanda tuzlu su ekosistemlerini oluşturur. Bu alanlarda biyoçeşitlilik fazladır.

➔ Aerosol adı verilen tuz kristalleri okyanus ve denizlerde meydana gelir. Bulut oluşumunu kolaylaştırır. Toprağın verimini artırır.

NOT

➔ Ramsar Sözleşmesi sulak alanların korunmasını ve sürdürülebilir kullanımını sağlamayı amaçlayan bir sözleşmedir. İran'ın Ramsar kentinde 1971 yılında imzalanmıştır. Bu sözleşme ile kuşların göç ettiği ve konaklama yeri olan sulak alanların korunması amaçlanmıştır.

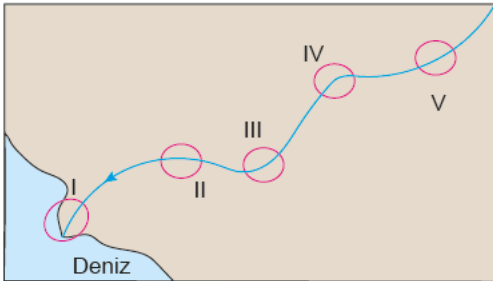
1. Bazı biyomlarda görülen bitki örtüleri ile ilgili şu bilgiler verilmiştir:

- ◆ Uzun boylu ot toplulukları ile kuraklığa dayanıklı çalı ve küçük gruplar hâlinde bulunan seyrek ağaçlardan oluşur.
- ◆ Bitki örtüsü seyrek olarak kurakçıl otlar, çalılar ve kaktüslerden oluşur.
- ◆ Yağışlara bağlı olarak yeşeren bozkır, çayır ve preri gibi kısa boylu ot topluluklarından oluşur.
- ◆ Ilık ve yağışlı geçen kışlarla sıcak ve kurak geçen yazlara uyum sağlamış, boyu 1–3 metre arasında değişen bodur ağaç ve çalılardan oluşur.

Buna göre aşağıdaki biyomlardan hangisine ait bitki türü ile ilgili bilgi verilmemiştir?

- A) Çalı biyomu B) Tundra biyomu
C) Ilıman çayır biyomu D) Savan biyomu
E) Çöl biyomu

2. Sıcaklık ve tuzluluk yönünden elverişli şartları taşıdığı için biyçeşitlilik açısından oldukça zengindir. Ayrıca karalardan denizlere besin maddesi taşıyan akarsular, ağız kısımlarında mineral ve organik madde bakımından zengin bir yapı oluşturmaktadır. Bu nedenle akarsu ağızları, fitoplanktonlardan kuşlara kadar birçok canlı için önemli bir yaşam alanıdır.

Yukarıda akarsu yatağı boyunca numaralandırılan alanlardan hangisinin özellikleri verilmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Aşağıdaki kavram haritasında, doğadaki karbonun dört büyük kaynağı gösterilmiştir.

Karbonun Dünyadaki Dört Büyük Kaynağı	
Kara:	?
Su	CO ₂ ve bikarbonat
Atmosfer	Karbondioksit
Canlılar	Organik moleküller

Buna göre, kavram haritasında "?" olan yere aşağıdakilerden hangisi gelebilir?

- A) Granit B) Kum taşı C) Kireç taşı
D) Bazalt E) Moren

4. Korhan Öğretmen coğrafya dersinde "sıcaklık, ışık ve yağış miktarının bitki ve hayvan yaşamındaki sınırlayıcı özelliği çöllerde belirgin biçimde görülür. Çöller, çetin iklim koşulları nedeniyle fauna ve flora bakımından fakir ortamlardır. Bu ortamdaki bitki ve hayvanların kendilerine has özellikleri vardır." diyerek öğrencilerinden çöl biyomunun özellikleri ile ilgili aşağıdaki etkinliği doldurmalarını istemiştir.

Öğrencilerden Demet, etkinliği aşağıdaki gibi işaretlemiştir.

Bilgi		D	Y
I	Yağışlı dönemlerde bünyelerinde su depo ederler.	✓	
II	Lama, bizon ve geyik başlıca hayvan türleridir.		✓
III	Suyu buldukları zaman kısa sürede filizlenirler.		✓
IV	Toprak altında gelişmemiş ve cılız kök sistemleri bulunur.	✓	
V	Su kaybını azaltmak için yaprakların yerini dikenler almıştır.	✓	

Buna göre Demet etkinlikteki bilgilerden hangilerini yanlış işaretlemiştir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) III ve IV E) IV ve V

ÜNİTE

BEŞERİ SİSTEMLER

- Ekonomik Faaliyetlerin Sosyal ve Kültürel Etkileri
- Şehirleşme, Sanayi ve Göç İlişkisinin Toplumsal Etkileri
- Ülkelerin Nüfus Politikaları - Şehirler
- Türkiye'de Nüfus Politikaları ve Bu Politikaların Etkileri - Türkiye'de Yerleşme
- Türkiye'nin İşlevsel Bölgeleri ve Kalkınma Projeleri
- Üretim - Dağıtım - Tüketim ve Doğal Kaynaklar
- Üretim - Dağıtım - Tüketim ve Tüketim Sektörlerinin Ekonomiye Etkileri
- Doğal Kaynaklar ve Ekonomi
- Türkiye'nin Ekonomik Politikaları - Türkiye Ekonomisinin Sektörel Dağılımı

EKONOMİK FAALİYETLERİN SOSYAL VE KÜLTÜREL ETKİLERİ

➔ Ekonomik faaliyetler; insanların yaşamlarını devam ettirmek ve ihtiyaçlarını karşılamak için yaptığı tüm faaliyetlerdir. Ekonomik faaliyet türlerinin, toplumsal yapı kültür ve gündelik yaşam üzerinde etkisi vardır.

Tarım ve Hayvancılık Sektöründe Sosyal, Kültürel Hayat Üzerinde Etkileri

Ekonominin tarım ve hayvancılığa dayalı olduğu yerlerdeki nüfusun büyük bir bölümü kırsal alanda yaşar. İnsanların sosyal ve kültürel hayatları da bu faaliyetlere bağlı olarak şekillenir.

Turizm Sektörünün Sosyal ve Kültürel Hayata Etkileri

Turizm faaliyetlerinin yoğun olarak yapıldığı yerlerde sosyal, kültürel ve çevresel açıdan da birçok değişim yaşanmaktadır. Turizm, bireylerin dünya görüşlerini ve anlayışlarını, farklı bilgi, görgü, gelenek ve kültür düzeylerinin tanınmasına yol açarak kültürel çeşitliliğin artmasına katkıda bulunur.

Sanayi ve Hizmet Sektörünün Sosyal ve Kültürel Hayat Üzerindeki Etkileri

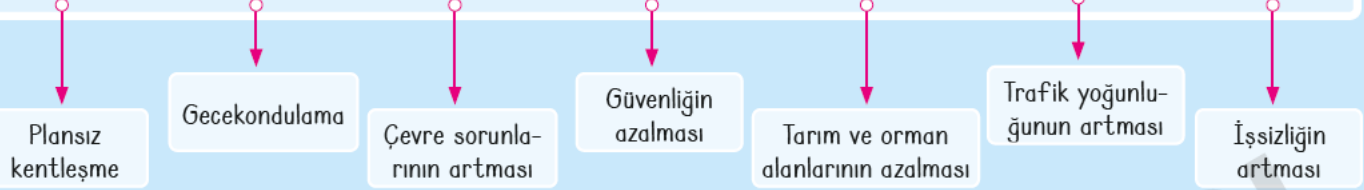
Ekonomik faaliyetlerin daha çok sanayi ve hizmet sektörüne dayandığı kentlerde, ekonomik etkinlikler, kent yaşamı ve kültürünün oluşmasında önemli bir etkiye sahiptir. Sanayi ve hizmet sektöründe çalışan bireylerin büyük bir bölümünün eğitim seviyesi ve ortalama gelirleri de yüksektir. Bu da sosyokültürel faaliyetler içerisinde bulunan sanatsal veya sportif faaliyetlere olan talebi artırır. Kentin sosyokültürel mekânları içerisinde; tiyatro, konser ve spor alanları, sinema gibi yerler yer almaktadır.

ŞEHİRLEŞME, SANAYİ VE GÖÇ İLİŞKİSİNİN TOPLUMSAL ETKİLERİ

- ➔ İnsanlar Neolitik Dönem başlarında avcılık ve toplayıcılık yaparak göçebe bir hayat tarzı benimsemişlerdir. Ancak tarım faaliyetleriyle uğraşmaya başlamalarıyla birlikte insanlar yerleşik hayata geçmeye başlamıştır.
- ➔ Mezopotamya tarımsal faaliyetlere uygun bir bölge olduğu için insanlar tarafından tercih edilmiş ve burada büyük yerleşmeler oluşmaya başlamıştır.

- ➔ Ekonomik gelişmeler ve nüfus artışıyla birlikte ilk şehirler oluşmaya başlanmıştır. 1750'de Sanayi Devrimi'yle başta Avrupa'da olmak üzere büyük değişimler yaşanmıştır. (İngiltere - Manchester kenti dünyanın ilk sanayi kentidir.)
- ➔ Sanayiden önce maden kömürü, daha sonra petrolden gücünü alan makineler ham maddeleri işlenmiş maddelere dönüştürmüştür. İnsanların beslenme korunma ve giyinme gibi ihtiyaçlarının yanında çeşitli aletlerin karşılanması sanayi ile gerçekleşeceğinden şehirlerin önemi artmış, iş imkânları sayesinde büyük göçler başlamıştır.

Sanayileşme, Şehirleşme ve Göçlerle Birlikte Ortaya Çıkan Sorunlar

Sao Paulo

- ➔ Brezilya'nın sanayi kentlerinden biridir.
- ➔ Küçük bir kasaba iken kahve üretimi sayesinde hızla büyümüştür. Kısa sürede sanayi, ticaret ve bankacılık merkezi hâline gelmiştir.
- ➔ Bazı Avrupa ülkelerinden ve Lübnan'dan göçmenler gelmiştir.
- ➔ Sao Paulo'nun son zamanlarda sürekli olarak büyümesi gecekondulaşmayı ve çevre kirliliğini de beraberinde getirmiştir.

Petrolden Gelen Zenginlik: Batman

- ➔ Batman önceleri 900 nüfuslu bir köy iken Raman Dağında petrolün bulunması ile önce bucak sonra belediye, 1957'de ilçe, 1990'da il olmuştur.
- ➔ Petrol bulunmadan önce tarım ve hayvancılık ile geçinen Batman'da petrole birlikte sanayileşme başlamıştır.
- ➔ Tarım alanları, yerleşme alanına dönüşmüştür.
- ➔ Petrol rafinerisinin kurulması ile bölge büyük bir işçi göçüne uğramış ve nüfus hızla artmıştır.

GELECEĞİN DÜNYASI

a. Geçmişten Geleceğe Dünya Nüfusu

- ➔ Dünya nüfusu, insanın var olduğu günden günümüze kadar artmaya devam etmiştir. Nüfus artış hızında azalma ve artmalar olmakla birlikte nüfus sürekli artmıştır. Teknolojinin gelişmesiyle insan ömrü uzamış, ömrün uzaması da nüfus artışını beraberinde getirmiştir. 1800'lü yıllarda dünya nüfusu 1 milyarı geçmiştir. 2022 yılı itibarıyla de dünya nüfusu yaklaşık 7 milyar 924 kişi olarak kaydedilmiştir. 2075 yılında ise dünya nüfusunun 10 milyar olacağı uzmanlar tarafından tahmin edilmektedir. Kır nüfus oranında azalmanın devam edeceği bekleniyor.

b. Yaşam Kaynağımız Suyun Gelişimi

- ➔ Hızla artan dünya nüfusunun en büyük sorunu kullanılabilir tatlı su ihtiyacıdır. BM mevcut tüketimi göz önünde bulundurarak 2025 yılına kadar su kirliliği yüzünden 700 milyardan fazla kişinin göç riski altında olacağını tahmin etmektedir.

c. Şehir ve Yerleşme

- ➔ Şehirler, yerleşme olarak sınırlara ulaşmıştır. Şehir yerleşmelerinde sera gazlarının fazlalığı, küresel iklim değişikliği, tarım alanlarının ve ormanların azalması çeşitli tesislerinin alınmasını zorunlu kılmıştır. Nüfusun şehirlerde toplanması sanayi tesislerinin şehrin merkezinde kalmasına neden olmaktadır. Sanayi kuruluşlarının bacasından ve motorlu taşıtların egzozundan çıkan zehirli gazlar hava kirliliğine yol açmakta bu durum da insanların sağlığını olumsuz yönde etkilemektedir.

1. Şehirlerin ekonomik yönden gelişmesinde o şehirdeki hakim ekonomik faaliyetin büyük bir payı vardır. Şehirlerdeki ekonomik ve ticari hayat hakim ekonomik faaliyete göre şekillenir.

Buna göre aşağıda bazı şehirler ve bu şehirlerdeki hakim ekonomik faaliyet eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) Adana – Tarım
B) Kocaeli – Sanayi
C) Batman – Madencilik
D) Erzincan – Tarım ve hayvancılık
E) Amasya – Ticaret
2. Büyük sanayi kuşağı olan Ruhr Bölgesi'nin esas gelir kaynağı yakın bir zamana kadar kömür ve çelik üretimiydi. Günümüzde bilişim teknolojisi, lojistik, alternatif enerji buranın ekonomik gelişmesini belirleyen faktörler olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yukarıda bazı özellikleri verilen Ruhr Bölgesi yukarıdaki haritada numaralandırılan bölgelerden hangisinin sınırları içinde yer almaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V
3. Aşağıdakilerden hangisi kentsel yerleşme alanlarının sosyal ve ekonomik özellikleri arasında gösterilemez?
- A) Tiyatro, sinema, konser gibi kültürel olanaklar fazladır.
B) Spor alanları ve organizasyonları daha fazladır.
C) Eğitim, sağlık ve altyapı hizmetleri gelişmiştir.
D) İmece (işlerin el birliği ile yapılması) usulü yaygındır.
E) Gazete, dergi ve kitap okuma oranları daha yüksektir.

4. Sema Öğretmen, küreselleşmeyi meydana getiren faktörler arasında en belirleyici olanı teknolojidir. Uzak olanı yaklaştıran, görünmeyeni gösteren teknoloji insanların yaşamında büyük değişikliklere neden olmaktadır dedikten sonra öğrencilerinden teknolojinin zararları ile ilgili bir kavram haritası hazırlamalarını istemiştir.

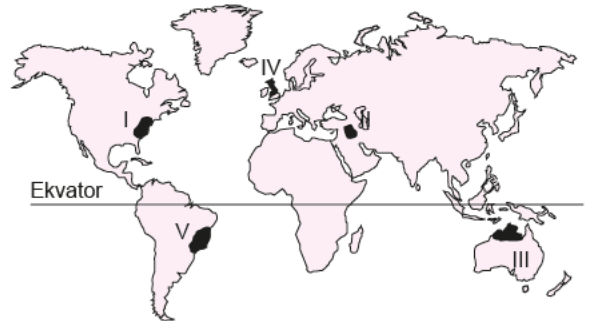
Öğrencilerden Kemal aşağıdaki kavram haritasını hazırlamıştır.

Bu kavram haritasında Kemal teknolojinin zararlarından kaç tanesini yanlış yazmıştır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

5. İnsanlar, Neolitik Dönem başlarında (yaklaşık on bin yıl önce) avcılık ve toplayıcılık yaptığı göçebe yaşamdan tarım faaliyetleriyle yerleşik yaşama geçmeye başlamıştır.

Yerleşik hayata geçilmesinden sonra yukarıdaki haritada numaralandırılarak gösterilen alanların hangisinde şehir yerleşmeleri daha erken görülmüştür?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

ÜNİTE

KÜRESEL ORTAM: BÖLGELER VE ÜLKELER

- İlk Kültür Merkezleri
- Kültür Bölgelerinin Oluşumu ve Dağılışı
- Türk Kültürü
- Anadolu'nun Kültürel Özellikleri
- Küreselleşen Dünya
- Jeopolitik Konum
- Türkiye'nin Jeopolitik Konumu
- Ülkeler Arası Etkileşim
- Ülkelerin Bölgesel ve Küresel Ölçekte Doğal Kaynak Potansiyeli
- Enerji Güzergahları ve Etkileri
- Çatışma Bölgeleri

İLK KÜLTÜR MERKEZLERİ

İlk Kültür Merkezleri

➔ İnsanlar Paleolitik Çağ'da göçebe bir hayat sürerken, Neolitik Çağ'da tarımla beraber yerleşik hayata geçmişlerdir. İlk medeniyetler Orta kuşakta ılıman iklimin yayılış gösterdiği alanlarda kurulmuşlardır.

Mısır Medeniyeti

➔ Nil Nehri çevresinde kurulmuştur. Etrafının çöl ve denizlerle çevrili olması diğer medeniyetlerle etkileşimini engelleyerek kendine özgü bir medeniyet oluşturmaya neden olmuştur. Hiyeroglif denilen kendilerine özgü yazıyı kullanmışlardır.

Roma Uygarlığı

➔ Toplum; asiller (patriciler), vatandaşlar (plepler) ve kölelerden oluşmaktaydı. 12 Levha Kanunları Avrupa hukuk sisteminin temellerini oluşturmuştur.

Yunan Uygarlığı

➔ Denizcilik ile uğraşmışlardır. Polis adı verilen şehir devletleri kurmuşlardır.

Hint Uygarlığı

➔ İndus ve Ganj nehirlerinin kıyılarında kurulmuştur. Toplum kast adı verilen bir sistem şeklinde örgütlenmiştir.

İnka Medeniyeti

➔ İnkalar And Dağları üzerinde yaşamışlardır. Yaşadıkları bölgede bugün Bolivya, Ekvador, Peru ve Şili gibi ülkeler bulunmaktadır. Tarım temel geçim kaynaklarını oluşturmaktadır. Güneş saatini yapmışlardır.

Akdeniz Medeniyeti

➔ Akdeniz Medeniyeti; İyonya, Roma, Yunan ve Lidya'dan oluşuyordu. Bu medeniyetler tarım alanlarının azlığından dolayı deniz ticaretine yönelmişlerdir. Latin alfabesinin temeli olan Fenikeliler bulmuştur.

Aztek Medeniyeti

➔ Bu medeniyet Meksika'nın orta ve güney bölgesinde kurulmuştur.
➔ Kendilerine özgü takvimi, dini ve alfabesi vardır. İspanyollar tarafından 16. yüzyılda ortadan kaldırılmışlardır.

Maya Medeniyeti

➔ Orta Amerika'da kurulmuştur.
➔ İnşa ettikleri tapınaklar, saraylar ve piramitler bu medeniyetin sanatta ve mimaride gelişmelerini göstermektedir.
➔ İspanyollar tarafından 16. yüzyılda ortadan kaldırılmışlardır.

Çin Medeniyeti

➔ Sarı Irmak ve Gök Irmak nehirleri arasında kurulmuşlardır.
➔ İpek üretimi ve ipek böcekçiliği İpek Yolu'nun ortaya çıkmasına ve Çin'de ticaretin gelişmesine neden olmuştur.
➔ Mürekkep, kâğıt, pusula ve barut gibi buluşlar sayesinde insanlık tarihine katkıda bulunmuşlardır.

Mezopotamya Medeniyetleri

Sümerler: Ziggurat adı verilen çok katlı tapınaklar inşa etmişlerdir. Gilgamesh, Yaratılış ve Tufan Sümerlere aittir.

Babililer: Dünya'nın Yedi Harikasından biri olan Babil'in Aşma Bahçeleri bu uygarlığa aittir. Hammurabi adıyla geçen kanunlar ilk anayasa niteliğindedir.

Asurlular: Birçok yerde koloniler kurmuşlardır. Tarihi çağlara geçiş Asurlular tarafından gerçekleştirilmiştir.

KÜLTÜR BÖLGELERİNİN OLUŞUMU VE DAĞILIŞI

Kültür: Bir topluma özgü olan inanç, düşünce, davranış, örf ve adet gibi maddi ve manevi değerlerdir.

Kültürü oluşturan maddi unsurlar: Simgeler, su özellikleri, toprak özellikleri, iklim özellikleri, yer şekilleri ve coğrafi konumdur.

Kültürü oluşturan manevi unsurlar: Komşu kültürler, ahlak kuralları, dil, siyasal örgütlenme, örf ve adetler, din ve inançlardır.

Dünyadaki Büyük Kültür Bölgeleri

Avustralya - Yeni Zelanda Kültür Bölgesi

- ➔ Sömürgecilik yoluyla yayılmış olan İngiliz kültürünün bir parçasıdır. Koyun besiciliği ve tarımsal üretim yapılmaktadır.

Batı Avrupa Kültür Bölgesi

- ➔ Dünyanın en büyük kültür bölgesidir. ABD'yi içine alan Anglo - Amerika'dır.
- ➔ Bu kültür bölgesinde en yaygın din Hristiyanlık'tır.

İslam Kültür Bölgesi

- ➔ Orta Doğu'da şekillenerek Kuzey Afrika ve Orta Asya'ya kadar yayılmıştır.

Latin Amerika Kültür Bölgesi

- ➔ Bu kültür bölgesinin oluşmasında İspanya ve Portekiz etkili olmuştur. Orta ve Güney Amerika ile Karayip Adaları'nın tamamını içine alır.

Slav - Rus Kültür Bölgesi

- ➔ Bizans ve İskandinav kültürlerinden etkilenmiştir.
- ➔ Doğu Anadolu'dan Kuzey Asya'ya kadar geniş bir alanı kapsar.

Doğu Kültür Bölgesi

- ➔ Birbirinden farklı özelliklere sahip Pasifik, Çin ve Hint gibi alt kültürler bulunmaktadır. Güney, Doğu ve Güneydoğu Asya'da yayılış göstermektedir.

Afrika Kültür Bölgesi

- ➔ Afrika kıtasını kapsayan çok çeşitli toplumların bulunduğu bir kültür bölgesidir.

TÜRK KÜLTÜRÜ

- ➔ İlk olarak Orta Asya'da şekillenmiştir. Bozkır kültürü olarak bilinmektedir. Türk kültüründe çadır, at ve demirin önemi büyüktür. Bölgedeki iklim ve bitki örtüsü, Türk kültürünün yaşam tarzını ve hayvancılık faaliyetlerini etkilemiştir. Orta Asya'dan Anadolu'ya yapılan göçler sonucu Türk kültürü geniş bir alana yayılmıştır.

ANADOLU'NUN KÜLTÜREL ÖZELLİKLERİ

- ➔ Anadolu'da bilenen ilk yerleşme alanları; Çatalhöyük (Konya), Hacılar (Burdur), Çayönü (Diyarbakır) ve Göbeklitepe'dir. (Şanlıurfa) Anadolu'da; Hititler, İyonlar, Urartular, Frigler ve Lidyalılar gibi çok sayıda uygarlık kurulmuştur.

Anadolu Uygarlıkları

Hititler: Başkenti Çorum yakınlarındaki Hattuşa'dır. Anal adı verilen yıllıklar tutarak tarih yazıcılığını başlatmışlardır.

Frigyalılar: Başkentleri Gordion'dur. Tarımla uğraşmışlardır.

Urartular: Doğu Anadolu'da yaşamışlardır. Başkentleri Tuşpa'dır.

Lidyalılar: Ege kıyılarında yaşamıştır. Başkenti Sard'dir. İlk madeni parayı kullanan uygarlıktır.

İonyalılar: Ege kıyılarında kurulmuştur. Başlıca şehir devletleri; Efes, Milet ve Foça'dır.

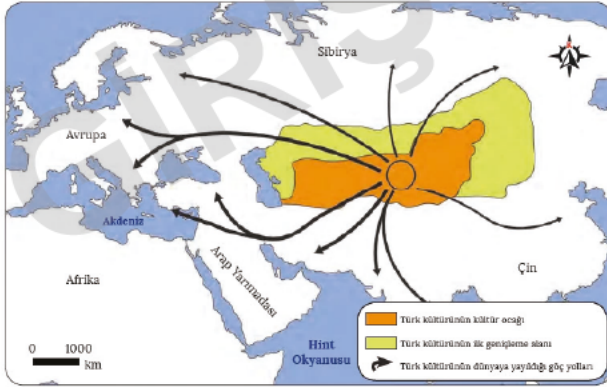

1. Tarihi çok eskilere dayanan ve dünyanın en eski kültürlerinden olan Türk kültürü Orta Asya'da ortaya çıkmış ve bu bölgenin doğal şartlarına bağlı olarak şekillenmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi Türk kültürünün özellikleri arasında gösterilemez?

- A) Konargöçer yaşam tarzı ile hayvancılık faaliyetleri bölgedeki iklim ve bitki örtüsünün bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır.
- B) Bozkır kültürü olarak da adlandırılan Türk kültüründe çadır, at ve demirin önemi büyüktür.
- C) Toplumsal ilişkiler sözlü hukuk kuralları olan törelere göre düzenlenmiştir.
- D) Yerleşik yaşama uygun küçük ve kolay taşınabilir eşyalar yapılmıştır.
- E) Türk kültürü, Çin ve Moğol kültürlerinin yanı sıra Hint, Pers, Yunan ve İslam kültürleriyle etkileşim içerisine girmiştir.

2. Aşağıda Türk kültürünün kültür ocağı ve dünyaya dağılışını gösteren bir harita verilmiştir.

Bu haritadan yararlanarak aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Türk kültürünün kültür ocağının Orta Asya olduğuna
- B) Türk kültürünün ilk olarak Orta Asya'da yayıldığına
- C) Türk kültürünün en fazla Asya ve Avrupa'da etkili olduğuna
- D) Türk kültürünün geniş bir coğrafyada etkili olduğuna
- E) Türk kültürüne ait mimari eserlerin daha çok Avrupa'da görüldüğüne

3. Kazma vurulan hemen her yerde tarihi eser kalıntısına rastlanan Mısır'ın başkenti Kahire'nin batısında bir tarlada gerçekleşen arkeoloji kazısında 2 bin yıllık büyük bir ev kalıntısı ve o döneme ait tarihi eserler bulundu. Konu ile ilgili basına açıklama yapan Mısır Tarihi Eserler Yüksek Konseyi Genel Sekreteri Mustafa Veziri, keşfedilen evin MÖ 323-31 yılları arasındaki döneme ait olduğunu belirttiği ve evin bulunduğu bölgenin tamamının Mısırlı arkeologlar tarafından kazıldığını söyledi. Evin bitişiğinde Roma dönemine ait bir hamam ve dini ritüellerin gerçekleştirildiği sanılan kireç taşından yapılmış duvarlarında resimler bulunan bir odanın bulunduğunu kaydeden veziri, evin kırmızı tuğladan yapıldığını ve büyük kireç taşları ile de desteklenmiş olduğunu açıkladı. Evin içinde temizlik işlemi için kullanıldığı sanılan kireç taşından yapılmış lavabo, ekmek fırını ve tabak türü bazı eşyaların da bulunduğu kaydedildi. Söz konusu tarihi evin bir tarlada bulunmuş olması dikkat çekti. Bilinen 7 bin yıllık eski bir medeniyete sahip olan Mısır'ın farklı ve umulmadık bölgelerinde tarihi eserlere rastlanıyor.

Bu parçadaki bilgilerden yararlanarak aşağıdakilerden hangisi kesin olarak söylenemez?

- A) Mısır'ın çok eski bir yerleşim alanı olduğu
- B) Mısır'da 2000 yıl öncesinden kalan Roma kültürüne ait eserlerin bulunduğu
- C) Mısır'ın tarihi eserler bakımından zengin bir alan olduğu
- D) Mısır'daki kazıların tamamının Mısırlı arkeologlar tarafından yapıldığı
- E) Bulunan evin içinde temizlik işlemi için kullanıldığı sanılan kireç taşından yapılmış lavabo, ekmek fırını ve tabak türü bazı eşyaların da bulunduğu

4. Aşağıdakilerden hangisi Türk kültürünün genel özelliklerinden biri değildir?

- A) Çok köklü ve eski bir kültürdür.
- B) Hoşgörü ve insan sevgisini temel almıştır.
- C) Farklı kültürlerden etkilenmiş ve bu kültürleri etkilenmiştir.
- D) Daha çok karasal iklim özelliklerinden etkilenmiştir.
- E) Sadece yerleşik hayat tarzından etkilenmiştir.

ÜNİTE

ÇEVRE SORUNLARI

- Çevre Sorunları ve Türleri
- Madenler ve Enerji Kaynaklarına Ait Kullanımın Çevresel Etkileri
- Doğal Kaynak Kullanımının Çevresel Etkileri
- Arazi Kullanımının Çevresel Etkileri
- Küresel Çevre Sorunları
- Doğal Kaynakların Sürdürülebilir Kullanımı
- Çevre Sorunlarının Çözümüne Yönelik Yaklaşımlar
- Çevresel Örgütler
- Çevre Anlaşmaları ve Etkileri

ÇEVRE SORUNLARI VE TÜRLERİ

Ses Kirliliği

- ➔ Çevrenin doğallığını bozarak kişinin psikolojik ve fiziksel dengesini bozan bir sorundur.
- ➔ Sanayileşme, şehirleşme ve hızlı nüfus artışı gibi faktörler bu kirliliğin artmasına neden olmuştur.
- ➔ Uyku düzeninin bozulması, dikkat dağınıklığı ve zihinsel etkinliğin azalması ses kirliliğinin yol açtığı bazı sorunlardır.

Radyoaktif Kirlilik

- ➔ Nükleer denemeler ve nükleer santral kazaları radyoaktif kirliliğin en önemli nedenleridir.

Toprak Kirliliği

- ➔ Orman tahribatı toprak kirliliğine neden olur.
- ➔ Erozyon, tarım ilaçları, kimyasal gübreler ve endüstriyel kirlenme toprak kirliliğinin başlıca nedenleridir.

Orman Kirliliği

- ➔ Çoğunluğu insanlar tarafından gerçekleştirilmektedir.
- ➔ Orman tahribatı canlıların yaşamını tehlikeye sokmaktadır.

Su Kirliliği

- ➔ Su kirliliği yabancı maddelerin suya karışması sonucu oluşur. Hızlı nüfus artışı, çevrenin bilinçsiz kullanımı ve sanayi atıkları su kirliliğine neden olan başlıca kaynaklardır.

Hava Kirliliği

- ➔ Azot, hidrokarbonlar ve radyoaktif maddeler hava kirliliğine neden olan başlıca kirleticilerdir.
- ➔ Büyük şehirlerde egzoz gazlarının sis ile birleşmesi sonucu oluşan hava kirliliğine Los Angeles hava kirliliği, sanayi tesislerinden çıkan gazların kış mevsiminde sis ile birleşmesi sonucunda Londra tipi hava kirliliği oluşur.

Besin Kirliliği

- ➔ Biyolojik, kimyasal ve fiziksel olmak üzere üçe ayrılır.
- ➔ Biyolojik besin kirliliğine; besinlerin bileşiminde bulunan zehirli maddeler
- ➔ Kimyasal besin kirliliğine; tarım ilaçları
- ➔ Fiziksel besin kirliliğine; cam kırıkları, saç, tırnak vb. yabancı maddeler neden olmaktadır.

MADENLER VE ENERJİ KAYNAKLARINA AIT KULLANIMIN ÇEVRESEL ETKİLERİ

- ➔ Dünyada çeşitli amaçlarla kullanılan çok sayıda maden ve enerji kaynağı vardır. Bu kaynakların üretim, dağıtım ve tüketimi sırasında çevreye zarar verilmektedir. Altın arama siyanürle yapılmaktadır.
- ➔ Siyanür toprağa ve suya karışarak bitkilere ve canlılara zarar vermektedir. Madenlerin ve enerji kaynaklarının taşınması sırasında da çevre sorunları yaşanmaktadır.
- ➔ Dünyadaki enerji ihtiyacının büyük bölümü fosil yakıtlardan karşılanmaktadır. Taş kömürü, linyit, petrol ve doğal gaz gibi fosil yakıtların kullanımı çevre kirliliğini de beraberinde getirmiştir.
- ➔ Bu faaliyetlerin yanı sıra çevre yönetimiyle ilgili sergilenen yanlış tutumlar ve çevre duyarlılığını dikkate almayan teknoloji seçimleri sonucu ciddi çevre sorunları meydana gelmiştir.

Enerji Kaynakları

Petrol

- ➔ Petrolün tankerlerle taşınması sonucunda yaşanan kazalar ve tedbirsizlikler petrolün okyanus ve denizlere karışmasına neden olarak birtakım çevre sorunlarını da beraberinde getirir.

Nükleer Santraller

- ➔ Nükleer atıkların plansız bir şekilde çevreye bırakılması çevre sorunlarına neden olmasının yanında canlı yaşamını tehdit etmektedir.

Hidroelektrik Santraller

- ➔ Bu santrallerdeki faaliyetler sırasında zehirli atık oluşmadığından dolayı büyük çevresel sorunlara neden olmaz.
- ➔ Ancak bu santrallerin inşaatı esnasında oluşan toz, gürültü ve trafiğin çevreye olumsuz etkileri bulunmaktadır.

Günes Enerjisi

- ➔ Çevre dostu bir enerji kaynağıdır.
- ➔ Sıcak su temini, iş yerlerinin ısıtılması ve tarım ürünlerinin kurutulması gibi alanlarda kullanılmaktadır.
- ➔ Güneş ışığının depolama gerektirmesi ve masrafının fazla olması ise dezavantajını oluşturmaktadır.

Dalga Enerjisi

- ➔ Tükenmeyen ve elektrik enerjisi üretebilecek doğal kaynaklardır.

Rüzgâr Enerjisi

- ➔ Rüzgâr türbinleri ile elektrik enerjisi elde edilmektedir.
- ➔ Maliyeti düşük ve çevre dostu bir enerji kaynağıdır.
- ➔ Ancak rüzgâr türbinlerinin gürültülü çalışması ve kuş ölümlerine neden olması rüzgâr enerjisinin dezavantajlarını oluşturur.

Biyokütle Enerjisi

- ➔ Bitki ve hayvan atıklarından yararlanma yöntemleri biyokütle olarak adlandırılır. Başlıca biyokütle kaynakları; odun, yağlı tohum bitkileri, elyaf bitkileri ve bitkisel atıklardır.

Jeotermal Enerji

- ➔ Yer kabuğunun çeşitli derinliklerinde birikmiş ısının oluşturduğu kimyasallar içeren sıcak su, buhar ve gazlardır. Elektrik üretmede, merkezi ısıtma ve soğutmada, seraların ısıtılmasında ve termal turizmde kullanılır.
- ➔ Jeotermal enerjinin aranması aşamasında çevreyi en çok etkileyebilecek unsur sondaj çalışmaları esnasında olabilmektedir.

Hidrojen Enerjisi

- ➔ Hem gaz, hem de sıvı olarak depolanabilmektedir.
- ➔ Yakıt olarak kullanılabilir.

Gelgit Enerjisi

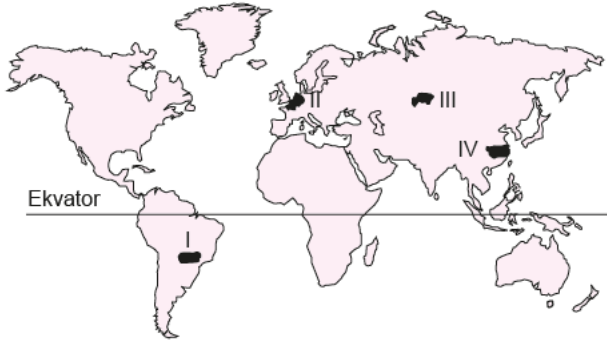
- ➔ Tükenmeyen enerji kaynaklarından biridir. Yararlanan ilk ülke Fransa olmuştur.

DOĞAL KAYNAK KULLANIMININ ÇEVRESEL ETKİLERİ

- ➔ Ülkelerin gelişmişlik düzeylerinin birbirinden farklı olması doğal kaynakların kullanımı üzerinde önemli bir etkiye sahiptir.
- ➔ Türkiye, Konya Ovası Projesi ile Göksu Nehri'nin sularının bir kısmını Konya Ovasına aktarmaktadır. Böylece ihtiyaç duyduğu kullanma, içme ve sanayi suyunu karşılamış olacaktır.
- ➔ Özbekistan ve Kazakistan arasında bulunan Aral Gölü bazı sebeplerden dolayı küçülmüştür.
- ➔ Bu gölü besleyen Ceyhun ve Seyhun nehirlerine ait suların sulama amaçlı kullanılması etkili olmuştur.
- ➔ İsrail; Ölüdeniz'in güneyinde yer alan Arava Çölü'nde kurduğu modern tarım çiftlikleriyle bölgeyi vahaya çevirmiştir.
- ➔ Türkiye Kanal Edirne Projesi ile Meriç Nehri üzerinden gelen taşkınları önlemeyi amaçlamıştır.

1. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu alanlardan hangilerinde maden kömürünün kullanımına bağlı çevresel sorunların daha az görülmesi beklenir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

2.

- ◆ Baca gazlarının etkisiyle asit yağmurları oluşur.
- ◆ Tarım ürünleri zarar görür.
- ◆ Santrallerin yaydığı cıva çocuklarda sinir sisteminin gelişmesini ve öğrenme yeteneğini olumsuz yönde etkiler.

Yukarıda verilen çevre sorunu aşağıdaki enerji kaynaklarından hangisi ile çalışan santrallerin çevresinde görülür?

- A) Linyit B) Güneş C) Rüzgâr
D) Su E) Jeotermal

3. Linyit ve taş kömürü gibi enerji kaynaklarından enerji üretiminin yaygınlaştığı bir ülkede;

- tarım alanlarında genişleme,
- hava kirliliğinde artış,
- termik santral sayısında artış,
- kişi başına düşen ulusal gelirden azalma

yukarıda verilen özelliklerden hangilerinin gerçekleşeceği kesin olarak söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) II ve IV

4. Tekirdağ'da Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü tarafından hazırlanan çevre durum raporunda, Çorlu ve Çerkezköy derelerince beslenen Ergene Nehri'nin sanayileşme sonrası kirlenmeye maruz kaldığı ifade edilerek, "Su kalitesindeki bozulma artarak devam etmektedir." denildi. Tekirdağ'da; İstanbul'a yakınlık, ulaşım ve pazarlama imkânlarının sanayinin gelişmesinde önemli rol oynadığı belirtildi. Ergene'yi besleyen Çorlu ve Çerkezköy derelerinin sanayileşme sonrasında kirlenmeye maruz kaldığı tespiti yapılarak Ergene Nehri'nin bölgede gelişen sanayileşme sonrası kirliliğinin gündeme gelmesinden bu yana geçen süreçte farklı kurum ve kuruluşlarca kirlilik ölçümleri yapılmaktadır. Raporda "Ergene Havzası'ndaki kirliliği önlemek üzere Çevre Düzeni Planı'nın uygulanması, tekstil sektöründen başlayarak temiz üretime geçilmesi, kirlilik oluşmadan kirliliği önlemek, havzaya özgü kirlilik parametrelerinin oluşturulması" gibi maddeler yer almaktadır.

Bu parçada verilen bilgilerden yararlanarak aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Ergene'nin Türkiye'de en fazla kirlenen nehir olduğu
B) Ergene Nehri'nde su kalitesindeki bozulmanın artarak devam ettiği
C) Tekirdağ'da; İstanbul'a yakınlık, ulaşım ve pazarlama imkânlarının sanayinin gelişmesinde önemli rol oynadığı
D) Ergene Nehri'nde farklı kurum ve kuruluşlarca kirlilik ölçümleri yapıldığı
E) Ergene Havzası'ndaki kirliliği önlemek üzere çeşitli planlamalar yapıldığı

5. Kurak ve yarı kurak bölgelerdeki tarım arazilerinde aşırı ve bilinçsiz sulama ile toprakta tuz birikmekte ve toprak zamanla verimsizleşmektedir.

Yukarıdaki çevre sorunu aşağıdaki ovaların hangisinde daha fazla yaşanmaktadır?

- A) Çarşamba B) Bursa C) Konya
D) Sakarya E) Niksar

İvedik Organize Sanayi 1518 Sok. Matbaacılar Sitesi
Mat-Sit İş Merkezi No.:2/20 Yenimahalle / ANKARA
Telefon: 0 312 384 20 33 Belgegeçer: 0312 342 23 58
WhatsApp: 0505 099 24 84
www.girisayinlari.com | girisyayinlari@gmail.com

